

Р. Кочев

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ
НА ВИРУСНИТЕ ХЕПАТИТИ
СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ХЕПАТИТОТ Ц

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ
НА ВИРУСНИТЕ ХЕПАТИТИ
СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ХЕПАТИТОТ Ц

Реферати од научен собир одржан во МАНУ
на 29 мај 1992 година

СКОПЈЕ, 1994

Љ. СЕРАФИМОВ, И. ДЕЈАНОВ, Л. ШЕНДОВ, Н. ДИМОВСКА,
С. КОСТОВСКА, Н. КАМЧЕВ, Е. ТОДОРОВСКА

НСV-АНТИТЕЛА КАЈ ОРТОПЕДСКИ БОЛНИ И ПОСТТРАНСФУЗИОНЕН ХЕПАТИТ

Со крвта и крвните деривати парентерално е можно на примателите да се пренесат бактеријални, протозоински и вирусни заболувања. Од посебен интерес се вирусните заболувања кои се манифестираат како посттрансфузиоен хепатит.

Одделно место во групата на посттрансфузионите хепатити им припаѓа на nonA/nonB хепатитите. Меѓу нив специфично дефинирано е местото на хепатитот Ц, односно HCV-инфекцијата.

Испитувањата направени пред 1980 година покажаа дека кај 7 до 12 проценти на примателите постои ризик од појава на посттрансфузиоен хепатит [1]. Денес се смета дека ризикот е помал [2]. Но, треба да се истакне тоа што го прави посттрансфузиониот хепатит прогностички тежок проблем: 50% од инфицираните болни остануваат со биохемиски параметри на хронична црнодробна инфламација и околу 20% од болните со хроничен хепатит (хронична црнодробна инфламација) покажуваат хистопатолошки наод за црнодробна цироза [3].

Предоминантен причинител на nonA/nonB хепатитот е HCV. Направивме испитувања на присуството на HCV-антитела кај болни со вградена ендопротеза со цел да откриеме колкав процент од болните станале позитивни на HCV-антителата, имајќи ги предвид сериозните последици од посттрансфузиониот nonA/nonB хепатит.

Материјал и методи

Испитани се 82 болни со вградена ендопротеза и 38 болни со направени помалку крвави оперативни интервенции и со помала употреба на крв или крвни деривати. Првата група на болни добивала средно околу

пет единици крв (1750–1900 ml целокупна крв), втората група не добивала крв или најмногу една единица (350–380 ml).

Присуството на HCV-антителата е докажувано со тестот mikro-ELISA (Ortho Diagnostic System Inc., Neckargemund, BRD) за антителата на HCV од втора генерација.

Од секој опериран и испитуван болен се добиени бројни неопходни информации во врска со можните ризични фактори за појава на пост-трансфузионен хепатит (картон на болен во прилог). Резултатите од тие податоци ќе бидат предмет на одделно соопштение.

Резултати

Присуството на HCV-антителата е докажано кај болните со вградена ендопротеза (табела I).

Табела I

Присуство на HCV-антитела кај болни со вградена ендопротеза, болни со помали ортопедски операции и дарители на крв

Испитувани лица	Број на испитаници	Позитивни на HCV антитела	
		Бр.	%
Лица со големи ортопедски операции (вградена ендопротеза)	82	4	4,88
Лица со помали ортопедски операции	38	0	0,00
Доброволни дарители на крв	1655	19	1,15

Дискусија

Најтешко разрешлив проблем во врска со nonA/nonB хепатитот е дијагнозата: болеста е незабележлива, кај 3/4 поминува без клинички манифестации, а остава сериозни клинички последици кај 1/2 од болните [4]. Клиничките последици од најсериозен карактер се јавуваат доцна, знаците за хроничен хепатит по 13,6 години, за црнодробна цирроза по 17,8 години и за хепатоцелуларен карцином по 23,4 години [5].

Најсигурен пат да се заштитат болните подложени на оперативни интервенции и лекување со крв и крвни деривати е употребата на крв контролирана на HCV-антитела или употребата на крв и крвни деривати да се сведе на минимум или да се исклучи кога тоа е можно преку воведување на методите на аутологна хемотерапија. Засага единствено сигурно исклучување на можноста за пренесување на HCV-инфекцијата од дари-

тел на примател е да се направи на дарителот PCR (polymerase chain reaction) [6]. Понекогаш PCR може да биде негативна во серумот, а позитивна единствено во биоптичкиот материјал од црниот дроб.

Со дилемата што се наметнува со PCR и nonA/nonB-хепатитот и хепатитот Ц уште еднаш се потврдува мислата на видовитиот основоположник на модерната трансфузиолошка служба на Франција, изречена пред повеќе од три децении, Jean Julliard: "...знаеме колку спасуваме со трансфузијата на крв, допрва треба да утврдиме колку убиваме со неа".

Една група на мерки за заштита на болните кои примиле големи количини на целокупна крв или крвни продукти е, независно од клиничката состојба на болниот, со помош на тестови да се следи присуството на белезите на вирусна инфекција на црниот дроб. Такво следење треба да се врши најмалку три пати годишно.

Прилог

КАРТОН НА ДАРИТЕЛ/БОЛЕН ШТО СЕ ИСПИТУВА ЗА ПРИСУСТВО НА HCV-АНТИТЕЛА

Трансфузиона единица, клиника, болничко одделение _____
_____ град _____
дата _____ матичен број _____
Име, татково име, презиме _____
Година на раѓање _____ Пол ж / м. Место на раѓање _____
Адреса (дома) _____
Професија _____ Телесна тежина _____ kg. Телесна висина _____ cm

Анамнеза:

Дарувал крв да / не Колку пати _____ Откога _____
Други видови дарувања: плазма / леукоцити / тромбоцити / еритроцити
Добивал: целокупна крв / плазма / еритроцити / тромбоцити / леукоцити
кога _____ Опериран (кога/што) _____

Поправал заби да / не Хоспитализиран да / не Примал инјекции да / не
Тетовиран да / не Патувал во странство да / не Дупени уши да / не
Ревматичен болен да / не Имал жолтица да / не Рецидив жолтица да / не
Патолошки хепатограм да / не Жолтица во семејството да / не, брат, сестра,
дете, сопруг/а, дедо, баба. Опериран во семејството да / не
Болен на хемодијализа (од која година) _____ Имал жолтица откако
е на хемодијализа да / не. Лекуван со акупунктура (болен / дарител) да / не
Ортопедски болен, болест, направена оперативна интервенција _____

Гинеколошко/акушерски болен, болест, оперативана интервенција _____

Интерен/Инфективен болен (болест) _____

Заклучок

Кај болните со вградена ендопротеза и помали ортопедски операции постоперативно е испитувано присуството на HCV-антителата. Кај 82 болни од првата група 4 се носители на антителата на HCV, додека во втората група нема болни позитивни на HCV-антитела. Позитивноста на HCV-антителата кај дарителите на крв изнесува 1,15%. Во споредба со крводарителите, меѓу болните со вградена ендопротеза има 4,88% лица позитивни на антителата на HCV, што е 4,24 пати поголема фреквенција.

Истакната е потребата за највнимателно опсудување на употребата на методите на алологната и аутологната трансфузиолошка терапија за заштита на оперираните ортопедски болни од посттрансфузионен хепатит и други заболувања кои се пренесуваат преку крвта и крвните деривати.

ЛИТЕРАТУРА

1. Die nslag, J. L.: *Non-A, non-B hepatitis. I. Recognition, epidemiology and clinical features.* Gastroenterology 85 : 439, 1983.
2. Alter, H.J., Purcell, R.H., Shih, J.W., Melpolder, J.C., Houghton, M., Chоо, Q.-L., Kuo, G.: *Detection of antibody to hepatitis C virus in prospectively followed transfusion recipients with acute and chronic non-A, non-B hepatitis.* New Engl. J. Med. 321 : 1494, 1989.
3. Alter, H. J.: *Chronic consequences of non-A, non-B hepatitis.* In: Seeff, L. B., Lewis, J. H., eds.: *Current Perspectives in Hepatology.* New York, Plenum Medical, 1989, p. 83.
4. Rossi, E. C., Simon, T.L., Moss, G. S., eds. *Principles of Transfusion Medicine.* (Seeff, L. B., Dienstag, J. L.: *Transfusion-transmitted hepatitis A, B, and D.*) Baltimore, Williams and Williams, 1991, 561.
5. Kiyosawa, K., Akahane, Y., Nagata, A.: *Significance of blood transfusion in non-A, non-B chronic liver disease in Japan.* Vox Sang. 43 : 45, 1982.
6. Камчев, Н., Дејанов, И., Иванова, Л., Витларова, Д., Камчева, М., Димовска-Костовска, С., Старова, А., Тодоровска, Е.: *Присуство на HCV-антителата меѓу дарителите на крв од Општина Штип.* III симпозиум за вирусни хепатити, МАНУ, Скопје, 1992.

Lj. SERAFIMOV, I. DEJANOV, L. ŠENDOV, N. DIMOVSKA,
S. KOSTOVSKA, N. KAMČEV, E. TODOROVSKA

HCV ANTIBODIES IN ORTHOPAEDIC PATIENTS

(Summary)

The presence of HCV-antibodies in patients undergoing minor orthopaedic operations and in patients with implanted endoprosthesis in the postoperative period was determined: in the first group (38 patients) no patients were HCV-antibodies positive, in the second group (82 patients) 4 patients were HCV-antibodies positive (4.88% in orthopaedic patients and 1.15% in healthy blood donors, a prevalence of HCV-antibodies 4.24 higher).